

MEŞRUIYET ZEMİNİ OLUŞTURMADA ARAÇSALLAŞTIRILMIŞ DÜŞMANLAŞTIRMANIN YAZILI BASIN ARACILIĞI İLE SUNUMU: PKK ÖRNEĞİ

Presentation Of Instrumentalized Antagonizing Strategy In Creating A Ground Of Legitimacy Through The Printed Press: The PKK Sample

Zülfi TOMAN¹

Prof. Dr. Mustafa SAĞSAN²

Reference: Toman, Z. & Sağsan, M. (2020). "Meşruiyet Zeminini Oluşturmada Araçsallaştırılmış Düşmanlaştırmanın Yazılı Basın Aracılığı İle Sunumu: PKK Örneği", International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies, Vol:6, Issue:24; pp:885-900.

ÖZET

Terör örgütleri başvurdukları şiddeti meşrulaştırmak için geliştirdikleri argümanları, varlıklarını yüceltmede ve kendilerine taraftar bulmada kullanmaktadırlar. Terör örgütleri, argümanlarını güçlendirecek sosyal zemini kendi lehine şekillendirecek çatışmacı ortamı var etmeye çalışırlar. Bunun içinde düşmanlaştırıcı söylemlere sıklıkla başvururlar. PKK terör örgütü de tıpkı diğer terör örgütleri gibi kendini meşrulaştırmaya çalışırken kendi ideolojisini öne sürerken çatıştığı devleti ve toplumu (karşısında duran bütün unsurları) düşmanlaştırmaktadır. PKK, ihmalleri ve kimi yanlışları istismar ederek devlete karşı Kürtleri kışkırtmış ve düşmanlaştırmada oluşturduğu perspektifi gerçeklik olarak sunmaya çalışmıştır. PKK, basın organları aracılığı ile propaganda, manipülasyon ve dezenformasyonda bulunarak devleti ve devleti destekleyen halk kitlesini şeytanlaştırmak sureti ile takipçilerine ve militanlarına hedef olarak göstermiştir. Çalışmada PKK'nın araçsallaştırarak eylemlerine bir dayanak olarak kullandığı düşmanlaştırmayla yeni mevziler kazanmaya çalıştığı yazılı medya belgeleri incelenerek gösterilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Propaganda, Dezenformasyon, manipülasyon, Düşmanlaştırma

ABSTRACT

In order to justify the violence they apply, terror organizations use the arguments they put forward to glorify their existence and to find supporters. Terrorist organizations try to create a confrontational environment that can strengthen their arguments and shape the social ground in their favor. Therefore, they often resort to antagonizing utterances. While the PKK terrorist organization, like other terrorist organizations, tries to legitimize itself and puts forward its own ideology, it antagonizes the state and society (all the opposing parties) it clashes with. By exploiting negligence and some mistakes, the PKK has provoked the Kurds against the state and tried to present the perspective it has created in enmity as a reality. By means of press organs, the PKK has made propagandas, manipulative and disinformation activities, thus it has tried to convince its followers and militants that the state and its supporters as mass of people are devils and so are the targets. In this study, by going through the printed press, it has been tried to show that the PKK is trying to gain new positions through the use of antagonizing strategy as an instrument that it uses as a basis for its actions.

Key Words: Propaganda, Disinformation, manipulation, antagonizing strategy

1. GİRİŞ

Şiddeti araçsallaştırarak örgütsel amaç ve hedeflerini gerçekleştirmek isteyen terör örgütleri, insanlık tarihinin en eski örgütlü yapıları (Laquer,2016:17) olarak, toplumsal yapı ve dinamikleri derinden etkilemişlerdir. Partiya Karkeren Kürdistan (PKK) terör örgütü de 1978'den günümüze gerçekleştirdiği terör eylemleri ile başta Türkiye olmak üzere diğer bölge ülkelerini etkilemiştir. PKK Terör Örgütü, bazen '*Kürt Sorunu*' bağlamında bir sonuç olarak ele alınmış bazen de PKK, Kürt sorununun öncülü olarak kabul edilmiştir. Üçüncü bakış olarak da PKK terörü demokratikleşme sorunu bağlamında değerlendirilmiştir. Kürt sorunu bağlamında sergilenen yaklaşımların sonucu olarak kültürel ve yerel taleplerin (sosyal – ekonomik – geri kalmışlık) karşılanması bir yöntem olarak değerlendirilmiştir. Terör sorunu bağlamında sergilenen yaklaşımlar da ise güvenlikçi tedbirler ön plan çıkarılarak devletin alan hakimiyetinin mutlak bir şekilde tahkimi amaçlanmıştır.

¹ Yakın Doğu Üniversitesi Medya Ve İletişim Doktora Öğrencisi, Ankara/Türkiye

 0000-0000-0000-0000

² Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü, BİYAMER Yönetim Kurulu Başkanı Lefkoşa / Kıbrıs

 0000-0000-0000-0000

Marksist düşüncedeki, ‘Her ulusun kendi kaderini tayin hakkı’ yaklaşım olarak liberal düşüncenin seçme ve seçilme yaklaşımına (kendi kaderini tayin hakkı) dayandığı ileri sürülmüştür (Tatar ve Toprak, 2015:55). Sosyalist düzenin kurulmasında rol alacak olan işçi sınıfının oluşturacağı sınıfsız toplum ile insani düzenin kurulacağı sosyalistlerce öngörülmüştür. “İşçi sınıfının vatanının olmadığı” F. Engels ve K. Marks tarafından ‘Komünist Manifesto’ başlıklı çalışmada ifade edilmiştir. Marksist düşünceyi benimseyen terör örgütleri de gerek bu düşünce ve gerekse Vlademir İ. Lenin’in ‘Ulusların Kendi Kaderini Tayin Hakkı’ adlı çalışmasında ileri sürdüğü düşünceleri esin kaynağı olarak görmüşlerdir. Öte yandan Avrupa’daki sol çevrelerin sosyal demokrasi anlayışındaki yaklaşımları da Marksist teoriden etkilenmiş ve eşit özgürlük, adalet ve dayanışma prensiplerinin devlet politikası olarak uygulanmasını (Petring, 2012:4-7) savunmuşlardır. PKK da diğer sol örgütler gibi Marksist ve Leninist bir çizgiyi esas alarak teorilerini ve yaklaşımlarını sergilemiştir. Marksist bir terör örgütü olan PKK, diğer terör örgütleri gibi kendisine yüklediği misyonunu hak arma ve yüksek değerler için mücadele olarak tanımlamaktadır. PKK ideolojik açılımını sosyal ve toplumsal düzen eleştirisi üzerinde gerçekleştirmiş ve insani bir düzen olarak da kendi program ve ideolojisini sunmuştur (PKK parti tüzüğü, Öcalan, 1984:5-14; Öcalan, 1992b:48,49). PKK, varlık sebebini izah ederken ve uyguladığı şiddeti savunurken düşman olarak gördüğü Türkiye’ye yönelik düşmanlaştırıcı öğeler ile tanımlama yapmaktadır.

PKK, kendisini toplumun gündemine taşıırken ve devlete karşı cephe oluşturmaya çalışırken toplumsal konuları kendi perspektifiyle hedef kitleye sunarak etkilemektedir. Bundan hareketle PKK ile mücadelede teorik alanın ihmal edilemeyeceğini rahatlıkla ifade edebiliriz. PKK hedeflerine ulaşmak için toplumsal ayrışma ve çatışmayı körüklemeye çalıştığı bunu da sıklıkla kitle iletişim araçlarından yazılı medyayı kullanarak gerçekleştirdiği alan yazın incelemelerinden anlaşılmıştır. Çalışmamızda PKK’nın yazılı yayın organları vasıtasıyla ele aldığı konulara dikkat çekilerek terör örgütü ile yürütülen mücadelede PKK’nın söylemleri ile inşa etmek istediği atmosfere dikkat çekilmek istenmiştir.

Literatür incelendiğinde PKK’ya müzahir ve örgütün yayın organları üzerinden konu ele alınarak yapılmış bir çalışmanın olmadığı görülmüştür. Çalışmamız, bu yönüyle örgütün yayın organlarına dikkat çekmektedir. PKK’nın kendisini yazılı basın aracılığı ile meşrulaştırmaya çalışırken etki altına aldığı kitleye düşmanlaştırmayı bir toplum mühendisliği olarak sunumunda basının aracılık rolü ele alınmıştır.

Çalışmamızda sosyal bilimlerin çok kullandığı nitel araştırma yöntemlerinden bir durumu var olduğu şekliyle tespit etmeyi amaçlayan belge incelemesi ve analizi araştırma modeli olarak kullanılmıştır (Karasar, 2020:24). Bu yöntemle herhangi bir şeyin nasıl olduğunu, ne gibi özelliklere sahip olduğunu, olguları ortaya koyarken duygu, algılama ve sorgusal sonuçları nitelik olarak ifade ederiz (Sığı, 2018:64).

Çalışmamızda doküman olarak örgütle ilişkili yazılı materyal olarak 3 yayın organı ele alınmış ve bu yayın organlarında yer alan içeriklerin propaganda, dezenformasyon ve manipülasyon boyutlarına dikkat çekilerek gerçekleştirilmek istenen düşmanlaştırmaların bir tema olarak sunumu gösterilmeye çalışılmıştır. Örgütle ilişkili diğer ikincil veriler metinlerin yorumlanmasında kullanılmıştır. Medya araçlarından yazılı basının kitle psikolojisi üzerinde yapıcı ya da yıkıcı etkisini iyi bilen terör örgütleri kitle iletişim vasıtalarını bir propaganda aracı olarak etkin bir şekilde kullandıklarından (Arslan, 2017:60) çalışmamızda terör örgütü PKK’nın iletişim çalışmaları ile geniş kitleleri etkilediği ve kişileri militanlaştırdığı varsayımıyla hareket edilerek iletişim çalışmalarında ön plan çıkan söylemlerin saptanmasına ve anlamlandırılmasına çalışılmıştır. Bunun için PKK’nın yazılı yayın organlarından Serxwebun, Tiroj ve Özgür Gündem Gazetesi örneklem olarak seçilmiştir.

2. PKK TERÖR ÖRGÜTÜ

Araştırma evrenimizde yer alan PKK terör örgütü, 40 yılı aşkın bir serüvene sahiptir. Abdullah Öcalan ve 22 arkadaşı tarafından Diyarbakır’ın Lice ilçesinin Fis köyünde Kasım 1978 yılında

kurmuşlardır. Partiyeye Karkeren Kürdistan – Kürdistan İşçi Partisi olarak kurulmuş Marksist-Leninist ideoloji (Kutschera, 1994; Şehirli, 2000; Akyol, 2006) ile yola çıkmış bu yapı ‘zor teorisi’³ olarak adlandırıldığı terör eylemleriyle kendini göstermiştir.

Marksist-Leninist ve Maoçu pratiği ile sosyalist bir örgüt olan PKK, (Öcalan,1992a:48, 1993c:23) tekeli devlet kapitalizminin şoven milliyetçiliği doğuracağını (Öcalan, 1993a:17) ve dolayısıyla ulus devletin baskı ve sömürü düzeni olduğunu ileri sürerek (Perinçek,1990:35) silahlı mücadeleyi esas almıştır. Örgüt, yaşanacak ölümler üzerinden büyümeyi (Öcalan,1993c:20,21) hedeflemiştir. Eylemlerle var olunabileceği aksi halde tarihe yaşanan kopukluğun telafi edilemeyeceğini söyleyen Öcalan, PKK’yı Kürt tarihinin yeniden yazımı ve ileriye akması olarak sunmaktadır (Öcalan, 1992a:19; Öcalan, 1993c:20-27).

3. TERÖRİZM VE TERÖRDE İLETİŞİMİN ARAÇSALLAŞTIRILMASI

Sosyal ve siyasal amaçlar için şiddetin sistemik olarak yol ve yöneme dönüştürülmesini ifade eden terörizm, sosyal ve siyasal amaçlar bakımından aşkın bir amacı gerçekleştirme çabası olarak kendini meşrulaştırmaktadır. Terörizmi benimseyenler, tam özgürlük ve sınırlandırılmayan bir dünya anlayışından hareketle insanlık için isyanı bir hak olarak görmektedirler (Güzel, 2002:9; Wilkinson, 1977:148; Laquer, 1987:24). Terörizm, kendini ifade etme biçimi olarak uygulanan şiddetin araçsal boyutuna vurgu yaparak varlıklarının meşruiyetini iki ana eksene dayandırmaktadırlar. Karşılarında duranların kötülüğü ve yanlışlığı, kendilerinin ise amaç ve hedefleri bakımından doğruluğu ve haklılığıdır (Jenkins,1975:158-165). Teröristler amaç ve hedefleri için seçtikleri şiddet yolu bir gösteri eylemi (Jhonson,1980:70; Ergil, 1997:210) olarak geniş kitleleri etkilemeyi amaçlamaktadır (Schlensinger,1994:58).

Terör örgütleri açısından iletişim, tanıtma, pazarlama faaliyeti olduğu kadar özellikle adam kazanma, kamuoyunu sindirme, kendini olduğundan güçlü gösterme, hedef kitleyi yanına çekme, haklılığını ispatlamaya çalışma zemini oluşturma, saldırdığı odakları da düşmanlaştırma, itibarsızlaştırma, güçsüz gösterme amacıyla silahlaştırdığı mecrayı ifade eder.

Terör örgütleri günümüzde iletişim stratejilerini çok güçlü bir şekilde kurgulamakta ve bu alana büyük yatırımlar yapmaktadırlar. Günümüzde terör örgütleri elemanlarını bu konularda profesyonelleştirmekte ve iletişim çalışmalarını profesyonelce yürütmektedirler. Terör grupları medya mecralarını da olabildiğince etkin propaganda aracına dönüştürüp manipülatif çalışmalar yürütmekte ve dezenformasyonla da toplumda kuşku oluşturmaktadır.

Terör odakları en büyük desteği kitle iletişim araçlarıyla sağlamaya çalışmaktadır. Gazetelerde sık sık manşetlerde yer almak, çeşitli yakıştırmalar ve yüceltmelerle edebi eserlerin kahramanı olmak teröristlerin en büyük rüyasıdır (Dowling, 1986: 21; Avşar, 1992: 53).

Terör grupları kendi sunumlarını medya aracılığı ile yaparken farklı kesimlere ve geniş kitlelere ulaşmada kendilerine havarilik yapan medyayı etkin bir şekilde kullanmakta ve böylece medya terör gruplarına geniş alanlar açmaktadır. Her bir medya mecrası özellikle terör gruplarını destekleyen dünyayı etkilemeye çalışan adanmış havariler gibidir. Terör gruplarının bu havarileri, şiddet politikasını savunarak sürdürülebilir şiddetin zeminini oluşturan stratejik yapılar olarak görülebilir. Arslan, şiddet dilinin farklı saiklerle geniş coğrafyalarda hegemonyasını sürdürebilmesini, nüfuz alanını genişletebilmesini ve siyasal taleplerini kabul ettirebilmesini çeşitli meşruiyet zemini bulmasına bağlamıştır (Arslan, 2016a:196). Bu meşruiyet zemininin bulunmasında da medya başat rol oynamaktadır.

³ Abdullah Öcalan tarafından geliştirilen yaklaşım ‘Kürdistan’da Zorun Rolü’ Çalışmasında kavramsal olarak genişçe izah edilmiş ve devletin güç kullanılmak sureti ile getirileceği ana düşüncesine dayanmakta ve bu düşünce silahlı mücadelenin meşruiyetini gerçekleştirmektedir.

3.1. Terör Örgütlerinin İletişimde Araçsallaştırdığı Üç Unsur

3.1.1. Propaganda

İnsanların bir konu hakkında duygu ve düşüncelerini değiştirmeye yönelik planlanmış iletişim çalışmalarına propaganda denmektedir. Propagandayı planlayan odak, kendi düşüncelerini, amaçlarını gerçekleştirmeye odaklanarak oluşturduğu iletişim süreci (Corward ve Ellise,1985:58), karşıdakinin duygu ve düşüncelerine nüfuz ederek (Özer, 2011:15; Tekinalp ve Uzun, 2004:88), onu bulunduğu noktadan kendi bulunduğu noktaya çekmeyi amaçlar. Bu bakımdan propaganda gerçeklik, doğruluk, hak ve adalet gibi kavramları dışlar ve sonuca ulaşmak için oluşturduğu her türlü zemini kullanır.

Terör örgütleri eylem ve söylemlerini medya mecralarını kullanarak kendi görünürlüklerini sağlarken en çok propaganda formatına başvururlar. Bu sayede tarafsızları sindirerek taraftar yapmak veya karşı olanların ise tarafsız olmalarını sağlamak isterler (Walter,1969:36). Terör örgütleri propaganda çalışmaları ile mücadele ettiği otoritenin meşruiyetini sorgular hale getirirken kendini de yeni güç odağı olarak sunma fırsatını yakalamış olur. “Terör örgütleri en çok zayıf oldukları dönemde sansasyonel eylemler yapıp bu eylemleri medya mecralarını kullanarak gerçekleştirdikleri propaganda ile olduğundan daha güçlü olduklarının imajını oluştururlar” (Acar, 2012:139).

3.1.2. Dezenformasyon

Bilgilendirme, doğru ve yanlış bilgilendirme şeklinde gerçekleşir. İletişim, iletiyi sunandan bağımsız düşünülemez olduğundan iletiyi sunanın kimliği, pozisyonu, konuya kişisel bakışı bir bütün olarak bilgilendirmeyi etkilemektedir. Propaganda, haber konusu olay veya duruma, başka ilaveler yapılarak bağlamından koparılması ve iletiyi sunanın egemeninin amaçlarına hizmet edecek şekilde sunulmasıdır (Herman ve Chomsky,1999:22). İfade edildiği gibi dezenformasyon, kasti bir yaklaşımı içermektedir. Kasıtlı olarak gerçek dışı bilginin doğruymuş gibi sunumu olarak dezenformasyon; direk olarak yalan bilgi üretmek, bilgiyi yalan olan başka bir bilgi ile harmanlamak şeklinde gerçekleştirilir. Bilgiyi eksik sunarak gerçeği gerçek bağlamından uzaklaştırarak sunmak (www.kritikanalitik.global erişim, 2018) biçimlerinde de olabilir.

3.1.3. Manipülasyon

Türk Dil Kurumu manipülasyonu; yönlendirme, seçme ve ekleme yoluyla bilgiler değiştirme, varlıkları yapıcı ve yararlı bir biçimde kullanma işi (www.tdk.gov.tr. Erişim 2018) olarak tanımlanmakta. Manipüle etme, aynı zamanda bir el vasıtasıyla yapmak ve idare etmek anlamlarına da gelmekte. Tanımlardan da anlaşılacağı gibi kavram olumlu ve olumsuz yönlere sahiptir. Manipülasyon kelimesine, günlük kullanımda daha çok olumsuz bir anlam yüklenmektedir.

Manipülatif faaliyetler, insan psikolojisini ve bilincini hedef alır. Uygulanan iletişim çalışmaları birçok hususu gözetererek gerçekleştirilir. Hedef kişinin, grubun hassasiyetleri, değerleri, iletinin öncüllerle sunulması, sunumu yapacak kaynağın hedef kitle ile ilişkisi, kimliği bu tür çalışmalarda önem kazandı (Demirel, K.2017) ifade edilmiştir.

Terör örgütleri manipülatif çalışmalar sayesinde en az terör eylemleri kadar etki oluştururlar. Terör örgütleri şiddet eylemlerini sunarken argümanlarıyla birlikte uyguladıkları şiddeti süsleyerek haklılığını savunurlar. Terör örgütleri eleman kazanma ve kazanılan elemanın eğitilmesinde ve istenen bağlılığın gerçekleşmesinde manipülasyona başvururlar. Ayrıca düşman olarak gösterdikleri hedefi, şeytanlaştırmak için faaliyetlerini manipüle ederek çevreye ve örgüt mensuplarına sunarlar.

3.2. Sosyolojik Ayrışmanın Sağlanması

Terör örgütleri dayanmak istedikleri sosyolojik tabanı büyütme ve yönlendirebilmek için biz ve öteki hattını oluşturmayı hedeflerler. Hasım olan ötekiler, dayandıkları sosyolojik tabanın can düşmanı olarak takdim edilir (Gross,1973:2-41). Bu takdim ayrışmayı ve beraberinde hesaplaşmayı zorunlu bir seçeneğe dönüştürmektedir. Terör örgütlerinin şiddeti tek çıkar yol olarak

reçeteleyebilmesi, toplumsal ortak paydaların söndürülmesi, çatışma noktalarının ise canlı tutulmasına bağlıdır.

PKK, dayanmak istediği sosyolojik yapıyı harekete geçirebilmek ve kendi tezlerini kabul ettirebilmek için Kürt kökenli vatandaşlara yönelik yoğunluklu olarak din, iktisadi yapı, Kültür (ana dilde eğitim, mahalli isimlerin kullanılması, Kürt tarihi ve kimliğe dair diğer talepler) ve siyasi taleplere yönelik başlıkları ele almıştır. PKK, tezlerini gerçekleştirmenin yolu olarak 'faşist Türk sömürgeciliğinin sonlandırılmasının' cephe hareketi ile sağlanmasının mümkün olacağını ve bunun zorunluluğunu ileri sürmüştür. Öcalan, "Türk ulusçuluğunun dayandığı ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel temellerinin, Kürdistan'a aktarılması ve Türkleştirilmesi sürecinin üst yapıda aşiret reisleri ve feodal beylere dayandığı" (Öcalan, 1993d: 87-115) tezi ile Kürt sosyal yapısını eleştirmiş ve sosyolojik ayrımı gerekçelendirmiştir.

PKK, etnik ayrışmayı temel amaç ve hedefleri bakımından ön plana çıkarmaktadır. Etnik bilincin geliştirilmesiyle sağlanacak ayrışma ile amaç ve hedeflerin gerçekleşeceğine inanan örgütün lider kadroları, kültür ve tarih vurgusunu sıklıkla yapmakta ve Kürt sosyal dokusunu kendi okumalarını öne çıkararak inşa etmeye çalışmaktadır.

Kürt sosyal yapısını etkileyen dini, kültürel, iktisadi ve tarihi gerçeklikler örgütsel amaç ve tezleri desteklemeye yönelik okumalar içerdiği görülmektedir (Öcalan, 1992a:20-63, Öcalan, 1995:119-131). Örgüt, bütüncül okumalar yerine örgüt tezlerini destekleyecek örnekleri ön plana çıkararak hedef kitleyi etkilemeye çalıştığı görülmüştür. Örneğin PKK'nın feodal yapıya yönelik sömürü, ajanlık ve hainlik suçlamalarına karşın bu yapıların sosyal dokuya olumlu katkıları ve ortaya çıkış nedenleri üzerinde durulmamıştır. Oysa güçlü ailelerin despotik tutumlarının yanı sıra zayıf koruma ve güvenliği sağlama gibi toplumsal işleyişe pratik katkılar sunduğu bir gerçekliktir. Kürtlerin İslam'ı seçmeleri ile birlikte önce Arap egemenliğini sonra Türk egemenliğini kabul ettikleri iddiası PKK'nın ayrışmada kullandığı bir tezdur (Öcalan,1992a:20,21). Birçok konuda olduğu gibi tarihsel vakaları tek yönlü okumalar ile anlamaya çalışmak büyük yanılgılara yol açabilir. PKK Yöneticileri, Kürt beylerini Selçuklu ve Osmanlıdan yana tavır alıp yaptığı işbirliklerini sömürgeleşmeye ve köle ruhlu olmaya dair örneklemiştirlerdir(Öcalan, 1992a:21-26). Oysa Sünni gelenekten gelen Kürt beylerinin Bizans'a karşı Selçukluların yanından yer almaları, Acemlere karşı Osmanlıdan yana tavır almaları en az dini gerekçeler kadar Kürt sosyal dokusuna, siyasal haklara ve ekonomik çıkarlara göre şekillendiği de bir gerçekliktir (Özcan, 2014:210-218).

PKK, Türk ve Kürt toplumlarının ortak değerleri ve tarihi üzerinde yaptığı okumalar düşmanlaştırmaya ve ayrışmanın sağlanmasına yönelik olduğu söylenebilir. Öcalan, her ne kadar kendi direnişlerinin demokratik devlet ve demokratik toplumu inşa etmeye yönelik olduğunu (Perinçek,1990:67-93) ifade etmiş olsa da uygulama ve söylemlerin çatışmacı zemini güçlendirdiği muhakkaktır. Şehit asker cenaze törenleri ve PKK'nın sokak eylemleri, iş makinelerinin, özel otomobillerin ve ormanlık alanları yakılması gibi olaylar örnek gösterilebilir. Türklerin, Araplar gibi Kürtleri İslam kartı üzerinden sömürgeleştirdiğini savunan Öcalan, İslam'ın kılıcı rolünü kapatan Türklerin yayılcı eylemlerini İslam'ı kullanarak gerçekleştirdiklerini ileri sürmüştür (Öcalan, 1992a:20-32). Tarihte iki ulusun yaptığı ittifaklar üzerinde belgelere dayalı bir analiz yapılmadığı gibi gerçekleştirilen ortaklıklar, Kürtlere yönelik ihanetler zinciri olarak değerlendirilmiştir. Oysa Öcalan İmralı savunmalarında bu tezlerinin aksini ifade etmiştir. Ortak tarih ve ittifaklardan söz eden Öcalan, Kürtleri ve Türkleri etle tırnak olarak tanımlamış, 'Kürt- Türkü, Türk- Kürdü' oluşumunu tarihsel olarak "Türk- Kürt İlişkilerinde Kısa Tarih Ve Bazı Temel Özellikler" başlığıyla ele almıştır (İmralı savunmaları, 1999).

PKK terör örgütü, Kürt dilini tanınmasının en somut göstergesi olan devletin resmi kanalı TRT Şeşi yayına başlatmasını kuşku ile karşılamış ve gerekçe olarak da PKK muhaliflerinin ve devlete yakın kişilerin bu kanalda program yapmasını göstermiştir. (<https://www.dunyabulteni.net/arsiv/trt-sese-add-de-karayilan-da-karsi-h63254>) PKK'ya yakın yayın organlarında diğer kuşukular olarak siyasi dilin konuşulmadığı, yeterli düzeyde Kürt dili uzmanına yer verilmediği, 'uysal Kürtlerin' bu

kanalda yer aldığı dile getirilmiştir (Tiroj Ocak, Şubat 2009). Oysa daha önce Kürtlüğün ve Kürt dilinin ret edildiğinden bahsedilerek cepheleşme sağlanmaya çalışıldığı da bir vakadır (PKK'nın Kuruluş Bildirisi). Bu tutarsızlıklar bazı sorgulamalara yol açmaktadır. Devletin demokratikleşme paketleri PKK üst yönetimi tarafından oyalama taktiği olarak değerlendirilmişken Öcalan, 1999 İmralı yargılamasında devletin demokratikleşme adımlarını ve gerçekleştirilen yasal düzenlemeleri övmüştür.

PKK, ayrışma ve cepheleşmeyi sağlamak için ortak temaları kendince yeniden ele alarak birlikteliğin ve ortak algının kırılmasını hedeflemiştir. Örgüt, Kürtler ve çevresindeki diğer topluluklarla ortaklığını sağlayan İslam inancını tartışmaya açmakta ve Kürtlerin eski dini Zerdüştlüğe göndermeler yaparak ayrışmayı ve çatışmanın zihni altyapısını psikolojik öğelerle desteklemeye çalışmaktadır. Tiroj dergisinde; İslam ordularının Kürtleri (Zerdüştlüğü) öldürdüğünü bu öğretinin sahipsiz kaldığını, kadınların ve çocukların esir edildiğini, özgür insanların köleleştirildiğini anlatan bir şiir yayınlanmış ve en dikkate değer olanın da 'İslamiyet Öncesi Yersan Aleviliği' başlığı ile edebi ve kültürel bir değerlendirme yapılarak Aleviliğin İslamiyet öncesi vurgusu yapılmıştır. Yersan Alevilerinin İslam öncesi yaşamı ifade edilecekken Yersan Aleviliğinin İslam'dan ayrı bir inanç gibi ele alınması büyük bir çarpıtma olarak ifade edilebilir. Tiroj dergisinin aynı sayısında Fehmi Işık imzalı Kürtçe makalede Zerdüştlüğün Kürtlere etkisi ele alınmıştır (Tiroj, Ocak, Şubat, 2009, S.38). Bu tarz tarihi ve dini atıflarla Kürt kültürü ile ilgili yoğun İslam etkisini zayıflatmak isteyen örgüt, dikkatleri başka yöne çekerek Kürt sosyolojisinin temellerini İslamiyet dışı öğeler üzerinden okutulması hedeflenmiştir.

PKK, Türkiye'nin İslam dinini millileştirdiği suçlamasını yayıp Zerdüştlüğün Kürtlerin dini olduğu tezi ile Zerdüştlüğü millileştirirken büyük bir çelişkiye düşmüştür. Oysa Zerdüştlük İslamiyet öncesi yaygın olarak Ortadoğu toplumlarında var olan bir din olmakla birlikte Zerdüştlüğün Farisi olduğu da ileri sürülmektedir. Zerdüştlüğün sadece Kürtlerde değil Hazar kıyılarından Horasan - Hind sınırına ve Çin'e kadar bir etki alanı oluşturduğu da bilinmektedir (Alıcı, 2015:774).

PKK tarafından Kürt sosyal yapısının temel belirleyicilerinden biri olarak gösterilen Nevruz kutlamaları, Kürt toplumuna has bir bayram olarak sunulmuş ve yüklenen anlam bahar bayramı olmaktan çok direniş ve yeniden doğuş olarak gösterilmeye çalışılmıştır.

Öcalan, 21 Mart 1988 Nevruz mesajında; ...ulusun kendine sahip çıkma günüdür. Newruz bizim için hep yeni gün yeniden ulusal giysilerimiz ve geleneklerimizle bir bayram olarak karşılamak ve halk ruhumuzun bulunduğu özgürlük ateşinin yükseldiği bir gün olarak değerlendirilir. Çağdaş Kawa'lık çağdaş Newruz ulusal kurtuluşçuluk böylesine büyük bir anlama sahiptir. Newruzla partimizin temellerini attık (Öcalan, 1993c:154) diyerek Nevruz'a yüklediği anlamı açıkça ifade etmiştir.

Serxwebun Mart 1982 sayısında sayfa 17'de Nevruz'a çağrı yapılmış ve Nevruzun kendileri için anlamı açıklanmış egemen güçlere karşı direniş çağrıları yapılmıştır. Nevruz, baharı karşılama bayramı olarak farklı adlar altında birçok ritüeli içinde barındıran karakteri ile birçok milletin ortak anlayışını ve değerini yansıtmaktadır. Nevruz ateşi ve Demirci Kava efsanesi zalim hükümdara direnişin ve onu yenmenin adı olarak mitleştirilmiştir. Kürt mitolojisinde, "Demirci Kava ve Nevruz" yer etmiş olmakla birlikte konuya ilişkin tartışmalar bulunmaktadır. PKK, Nevruz'u etkin bir silah olarak kullanarak toplumsal bilinci kendi tezlerine yaklaştırmaya çalışmıştır. Serxwebun'un 14. sayısının ilk sayfasında 'Newruz'a Çağrı' yapılmış ve direnişin başkaldırının sembolü olarak 'bağımsızlığın kanla yazıldığı gün olarak tarihe geçeceği' ifadeleri yer almıştır (Serxwebun, Ağustos,1989 Özel Sayı.) Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere Nevruz tarihsel olarak zalim hükümdara karşı geliş olarak sunulan çağrışımla güncel olarak da aynı misyonu taşıdığı fikri verilmektedir. Bu fikir 'düşman devlete' karşı direnme ana fikrini içermektedir.

Serxwebun'da Kürtlerin geri bırakılmışlığına vurgu yapılarak yoksunluğun ve yoksulluğun dayattığı yaşam mücadelesinin aşiretlerin dayatmalarından ve çekişmelerinden kaynaklandığı ileri

sürülmektedir. Yaşanan çelişkilerin Kürtlerin sosyal yaşamını derinden etkilediği ifade edilirken bu durum otoriteye yani devlete fatura edilmektedir. PKK yayın organları, topraksız ve işçi olarak ya da farklı ara işlerde çalışanların sosyal yaşamını yazılı iletişim araçlarında konu ederek Kürtlerde sınıf olarak proleter bir sınıftan bahsetmekte ve bu sınıfın devrimci mücadelede alacakları role vurgu yapmaktadır. (Serxwebun, 1984, Şubat, s. 6 -12). PKK bu tarz gündem oluşturma ve bilinç aşılama yönelik inceleme – yorum yazıları ile sosyal yapıyı etkilemeye çalışmıştır.

3.3. Düşmanlaştırma: Kin ve İntikam Duygularının Beslenmesi

Uyuşmazlıkların çatışmaya dönüşerek tarafların birbirine zarar vermesi hali olarak düşmanlık, aslında çıkar çatışmasına dayanmaktadır. Çıkar çatışmalarının uzlaşma bulamama durumu neticesinde zora dayalı çözüm yollarının devreye sokulması ile rakibin baskılanması, pasifize edilmesi ve hatta imha edilmesi ile neticelenmektedir.

Toplumlar ve kişiler kendilerine hasım gördüklerini kendilerine yönelmiş tehdit odağı olarak konumlandırırlar. Topluluklar ve kişiler amaç ve hedeflerini hayati önemde görerek bunların önünde engel ve tehdit olarak gördüklerini düşman olarak konumlandırırlar. Kendilerine rakip veya hasım olarak görülenler şeytanlaştırılarak lanetliler sınıfına (Semeline, 2011:39-43) alınır ve bertaraf edilmesi gerekenler olarak tanımlanırlar. Savaşlar, soykırımlar ve terör faaliyetleri bu mantığa dayanarak meşruiyet zeminine oturtulmaya çalışılır.

Çatışma ve ayrışmada duygusal boyut belirleyicidir. Birey ve grupların davranış ve tutumlarını maddi ve rasyonel gerekçelerin etkilemesi kadar duygusal ve psikolojik unsurlar da belirleyicidir. İnsan davranışı üzerinde etkili olan maddi gerekçelerin manevi unsurlarla desteklenmesi sonucu katı tutumların geliştiği söylenebilir. Öfke ve şiddet duygusunun baskın hale gelmesiyle zihinler dar bir alanda kalarak öfke ve şiddete teslim olurlar. Bu, birey davranışlarına şiddet olarak yansır.

PKK, öncelikle kendi militanlarına ve dayanmak istediği tabana yönelik etkin propagandalar gerçekleştirerek çatışmacı bir zemini körüklemeye çalışmıştır. Nitekim PKK'nın uç yaklaşımlarla gerçekleştirdiği propagandayla hedef kitlesini manipüle ettiğini Öcalan İmralı savunmalarında şu ifadelerle itiraf etmektedir: “iki tarafta aşırı propaganda dilini yumuşatmalıdır. Objektif yaklaşımlarla ağırlaşan sorunun yavaş yavaş çözüm noktasına taşınma imkânı olacaktır”. PKK ağır propaganda ve dezenformasyonlarla düşmanlaştırma stratejisini özellikle bazı başlıklara ağırlık vererek gerçekleştirmiştir. PKK ve lider kadrosu “*Kürdistan işgal altındır, Kürdistan sömürgeci*” (Pirim ve Örtülü, 2000:24,25) tezi ile yola çıkmıştır. Türkiye’yi ve devlet yöneticilerini ‘düşman’ olarak tanımlamıştır (Öcalan,1993c:212,213). Türkiye’nin asimilasyon uyguladığını, faşist bir sömürü düzeni kurduğunu (Öcalan, 2014:79,80), Kürt işçi sınıfının ezildiğini, Kürt toplumunun geri bırakıldığını, ajanlaşmış yerli işbirlikçilerle (aşiret liderleri, feodaller, İslam dini ve kurumları) Kürtlerin kültürel, ekonomik, sosyal haklarının gasp edildiğini (Öcalan,1992a:20-25) ileri sürmüştür. Bu yaklaşımla Kürtlere hesaplaşma çağrısı yapılmaktadır.

PKK, varlık sebebini kendince haksızlığa karşı çıkma, hak arama, bir ulusun yok olmasını önleme, asimilasyon politikalarına karşı çıkma, insanca ve hakça yaşama gibi kavramlar ve tezler çerçevesinde geliştirdiği söylemlerini, hedef topluma mesaj olarak iletmeye çalışmıştır. Burada en temel tez ‘*Kürdistan sömürgeci*’ söylemidir. Bu söylem ile Öcalan, aslında sosyalist düşüncenin “Her ulusun kendi kaderini tayin hakkı” (Lenin,1914: 46-52) vurgusuyla diğer oluşturduğu tezlerinin dayanak noktası olarak ortaya koymuştur. Öcalan, coğrafik sömürü ile birlikte egemen güçleri, kapitalist sistemin temsilcisi konumundaki kişi ve odakları haksızlıkların, geri bırakılmışlıkların sorumlusu olarak ilan etmektedir. Burada Türkiye’nin temsilcilerini ve işbirlikçi olarak tanımladıklarını hedef göstermektedir. Bu tezi ile mücadelenin yöneleceği odaklar belirlenmiştir. Sömürü düzenine karşı çıkma mottosu ile Öcalan’ın, iktisadi sömürden çok kültürel ve siyasi sömürüye vurguyu ön plana çıkararak hedef kitleyi etkileme çabasının aslında etnik bir çatışmadan çıkış aradığını göstermektedir.

Serxwebun’un ilk sayısında bir tatbikat ve askeri hücum sahnesini resmeden fotoğraf ile birlikte şu ifadeler kullanılmıştır: Kürdistan’a ilişkin ırkçı şoven programını zaman geçirmeksizin uygulamaya

koyan insanlık düşmanı faşist generaller cuntası, ülkemizde tam bir açık savaş hali ilan ederek bölge bölge yeni askeri işgal hareketlerini başlatmıştır. Antep, Mardin, Urfa, Pazarcık başta olmak üzere Kuzey Kürdistan'a yönelik saldırılarını daha da yoğunlaştırdı (Serxwebun, 1982: S. 1) ifadesi ile Türk ordusu kendi siyasi sınırları içinde işgalci ve düşman güç olarak gösterilmiştir. Bu yaklaşım aynı zamanda ayrışma ve düşmanlaştırmaya yönelik hedefler içermektedir.

Dava olarak belirlenen örgütsel amaç ve tezler bir örgütçü için var oluş gerekçesi kendini gerçekleştirme ve var edebilmesi bakımından yaşamın amacı olarak sunulmaktadır. Bu sunum örgütçünün örgütü yüceltmesi, örgüt için gerçekleştireceği fedakarlıkların ve örgüte olan bağınazca bağlılığın örgütçü tarafından gerçekleştirilecek eylemler ile ortaya konulması istenmektedir (Lewis, 1967:30). Örgütçüde bireysel düşünce ve pratikler geliştirmek yerine örgütsel amaç ve hedeflere mutlak iman edilmesi istenmekte aksi halde örgüte yük olunacağı savunulmaktadır (Öcalan,1993c:13-62; Öcalan, 1993a:69-139). Adeta örgütsel doğrular, dogmatik metinler gibi değerlendirilebilir. Örgütçünün bireysel gelişiminde temel alınan Marksist diyalektik, örgütün örgütçü kişilik nasıl olmalı? Cevabındaki teslimiyetçi ve bağınaz kişilik ile çelişmektedir.

PKK, örgütsel davranışın ve bağlılığın sağlanmasında düşmanlaştırmayı önemli bir yaklaşım olarak ortaya koymaktadır. Oluşturulan cephe hareketinin varlık nedeni olarak sorunların kaynağı olan 'düşmana karşı direniş ve mücadele', örgütçüye ağır psikolojik baskı aracı olarak kullanılmaktadır. Örgüt, aynı zamanda bu psikolojik baskı aracını, örgütçünün davranış ve eylemlerinde meşrulaştırıcı araç olarak değerlendirmektedir.

PKK lideri Öcalan, birçok söyleminde Türkleri düşmanlaştıran tarihsel vaka sunumları yapmaktadır. Öcalan'ın düşmanlaştırmaya yönelik sunumlarında kendi retorikini beslemeye yönelik kurgulardan bahsedilebilir. Öcalan, söylemine destek olacak tarihi belge sunmadan yaptığı tarih okuyuculuğu ajitasyon, manipülasyon ve dezenformasyon içerdiği rahatlıkla söylenebilir. Türklerle yönelik Mezopotamya ve Ortadoğu halkalarına soykırım yapmak, kültürel değerleri imha etmek ve hatta bölge halkalarının kadınlarına el konulması (Öcalan:1992a:20-23) gibi vahşet fillerini yöneltmekte ancak herhangi bir delil sunmamaktadır.

Osmanlının son dönemlerinde ve Cumhuriyetin kuruluş yıllarında aşiret bazlı başkaldırıları ve kimi isyan girişimleri ele alınırken Türklerin düşmanlaştırılması perspektifi ağır basmaktadır. Tarihi kayıtlar, başkaldırıları ve itaatsizlikleri otorite ve tebaa arasındaki çıkar ve taleplerin karşılanıp karşılanmaması ve siyasi mülahazaları içerdiği yönünde iken PKK ve destekçi medya etnik bir okumayla isyanları ele alarak günümüz PKK çıkışının tarihi gerekçelerini oluşturmaya çalıştığı görülmektedir. Oysa bu isyan girişimlerinin büyük çoğunluğu (Milli aşireti, Ağrı ve Dersim gibi) ulus bilinci ile gerçekleştirilmiş isyanlar olmadığı bilinmektedir. Tiroj dergisi 19. Yüzyıl Kürt aşiret isyanları ve Dersim olayını ulusal bir kimliğe bürünme (Tiroj, 2009, C.6 s. 39) olarak vermiştir. Kürt aşiret isyanları, Şeyh Sait isyanı ve Dersim isyanını, örgüt ulusal bilinç oluşturmada malzeme olarak kullanmak istediğinden kendi bağlamından kopararak ulusal kimlik bilinci perspektifinden sunmaya çalışmıştır. Öcalan, İmralı savunmalarında isyanlar konusuna değinirken isyanların etnik temelli olmadığını daha önceki yaklaşımının tersi bir şekilde ifade ederek önceki düşüncelerini inkar etmiştir.

Öcalan, PKK'nın zor kullanma aracı olarak işlev göreceğini ve bunun da kendi onurlarına sahip çıkmanın bir yolu olduğunu ileri sürmüştür. Bu görüşünü gerekçelendirirken egemen Türklerin cinayetler, soykırım, yağmacılık, köleleştirme vb. suçları işlediği fikrine dayandırmaktadır.

Öcalan, PKK'nın şiddetini gerekçelendirirken ülkemizin üzerine karabasan gibi çökerek onu kasıp kavuran, halkımız üzerinde en ağır baskı ve sömürüyü uygulamakla da yetinmeyip her türlü hukuksuzluğa başvuran pervasız uygulamaları sürdüren çağdışı grup bu yetkiyi kimden alır? Yüzbinlerce kişilik faşist ordusunu üzerimize salmış, okul denem soykırım kurumlarını en ücra köşelerimize kadar yaymış ve uyguladığı ekonomik politikaları ile ülkemizin altını üstüne getirme meşruiyetini nereden almaktadır? (1993b:22,23) sorularıyla iletlediği mesajında hedefler göstermektedir.

PKK eylem tarihinde bir dönem öldürülen öğretmen ve yakılan okulların fikri alt yapısında bu düşüncenin yattığı rahatlıkla söylenebilir. Eğitimcilerle karşı işlenen cinayetler nedeniyle gördüğü kamuoyu baskısı sonucu bu eylemlerine son vermiştir.

Öcalan, İmralı savunmalarında köy baskınlarına yönelik öldürülen sivillerin bir hata olduğunu kabul etmektedir. Ancak örgütün yayın organlarında ise korucu ve öldürülen öğretmenler ile ilgili haberlerde çarpıcı ifadeler kullanılmıştır. Garzan'da (LİCE) "sömürgeci eğitim felç oldu" manşeti ile verilen haberde asimilasyon yuvaları, özel savaş karargâhları olan okulların yakıldığını haberleştirmiştir.⁵⁶Elazığ Kovancılarda Ferrokrom İşçisi 9 kişinin öldürülmesi de 'T.C.'nin Talan Ekonomisinin 9 Mimarı Cezalandırıldı' (Serxwebun, Nisan 1990, s.3.) şeklinde haberleştirilmiştir. Eylemlerini meşrulaştıran propagandanın manipülasyon ve dezenformasyon içerdiği görülmektedir. Böylece gerçekleştirilen propagandanın düşmanlaştırmaya yönelik olduğu belirgin bir şekilde görülmektedir.

PKK, saldırıları için bölgenin sahipleri olarak 'ihkak-ı hak' eylemi yaptıklarını savunmaktadır. Eylemlerini hak arama veya hakkı yerine getirme olarak kamuoyuna lanse eden PKK, kullandığı dil ile saldırılarını meşrulaştırmaya çalışırken şiddeti meşru bir araç olarak sunmaktadır.

PKK, zoru zor ile yenme ve zor kullanma teorisini bir çıkış olarak sunarken devlet ve kurumları şeytanlaştırılmaktadır. PKK, zor kullanılmasının gerekçelerini sosyolojik ve psikolojik öğeler ile gerekçelendirirken kendi ideolojik bağlamını temel dayanak yapmaktadır. Devlete yönelik siyasal çözümler ve sosyal düzen Eleştirisi Marksist bakış esas alınarak yapılmaktadır.

PKK, kendisi gibi düşünmeyen ve eylemlerine destek vermeyenleri birçok olumsuz sıfatla andıktan sonra onların da örgütün açık hedefi olduğunu söylemiştir. Devletin yanında yer alan köy korucularını ve devletin kurum ve kuruluşlarında çalışanları, 2010'lardan sonra da İktidar partisini ve yerel temsilcilerini açık hedef göstermiştir. Bu tavrına rağmen gerçekleştirdiği kimi eylemleri sonunda ulusal ve uluslararası kamuoyundan gelen tepkilerin büyümesi karşısında yaptığı savunmada Öcalan;

Kadın ve çocukların öldürülmesi haberini aldığımda kontr-gerilla işi olabileceğini düşündüm ancak daha sonra duydum ki gerçekten Parti mensubu ve hareketimizin içinde yer alan bazı unsurların marifetiymiş, nasıl yaptık? Birilerini suçlamak mümkün değil. Diyor ki, korucunun evinden bize ateş açıldı biz de ateş açtık, çocuklar ölmüş aslında kasıt yok (Perinçek,1990:47). diyerek örgütü savunmuştur. Açılan ateşe karşılık verildiği iddiası tahkikatlar neticesinde yalanlanmış ve olaylar köy baskımı şeklinde gerçekleşmiştir.

Örgüt yayını olan Serxwebun'a bakıldığında bu ifadelerin yanlışlandığı görülmektedir. Kullanılan dil 'Korucular ve Diğer Ajanlar Öldürüldü' (ajanlar olarak gösterilenler korucuların eşleri, çocukları ve yaşlı aile fertleridir) şeklinde olduğudur. Nitekim bu tarz eylemler uzun yıllar sürmüştür. Bilinmemesi, duyulmaması mümkün olmadığı gibi örgütün yaptığı yayınlarla sahiplendiği de bilinmektedir. Öcalan'ın bu ifadelerinin de pek kabul edilir tarafının olmadığı açıktır. Serxwebun'un 27. sayısında 'Uludere ve Çukurca'da 5 muhbir öldürüldü' (Serxwebun Mart 1984 Sayı 27, s,3) haberinin detayında ise güvenlik güçleri ile çatışmış yaralı iki teröristin güvenlik güçlerine teslim edilmesi üzerine bunların yaşandığı anlaşılmaktadır. PKK kendi gibi düşünmeyen Kürt kökenlileri de ajanlık ve muhbir gibi ifadelerle tanımlayarak düşmanlaştırmakta ve bu tarz sivil ölümleri de meşrulaştırmaya çalışılmaktadır.

PKK yazılı medya aracılığı ile kendilerini barıştan yana olduklarını kamuoyuna sunarken devleti de kan akıtan ve şiddeti tırmandıran olarak göstermeye çalışmıştır. Serxwebun'un 19. Sayısında Türkiye'nin Irak'a ilk sınır ötesi operasyonu işlenmiş operasyonu başarısızlıkla nitelemiş ve 'Güney Kürdistan'ı işgal' diye haberleştirmiştir. Oysa bu operasyon Hakkari Çukurca'da 27 askerin şehit edilmesi ve vur kaç yaparak sınır ötesine yani Irak'a geçen Teröristleri ele geçirmeye yönelik Irak Hükümeti ile yapılan anlaşma çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Bu haberin devamında yapılan başka bir haberde, 'İstedğini alamayan devlet daha da saldırganlaştı' (Serxwebun, Mart 1984, Sayı 27,s,1,4) denerek örgütün taktiksel olarak başarıya ulaştığı anlatılmaya çalışılmaktadır. Örgüt

kuruluşunun akabinde, devleti şiddete zorlayacağını ve bu sayede kendisine alan açacağını ileri sürmüştür. Devletin operasyonlarını arzulayan örgüt bu sayede doğacak mağduriyetleri kullanmayı hedeflemiştir. Bu hedefine ulaşmak için devletçe gerçekleştirilen operasyonlar kıyasıya eleştirilmiştir. Özgür Gündem 'Türk Ordusu Kuzey Irak'a Girdi' sürmanşeti ile haber yapmış ve hava hareketinden bahsedilmiş ve operasyon eleştirilmiştir. Diğer yandan 'Peşmerge kıyafeti giymiş iki subay esir alındı' haberi yapılarak PKK'nın başarısı anlatılmaya çalışılmıştır. Hemen diğer sütunda Öcalan'ın gülümseyen bir fotoğrafı ile 'Şiddet Politikası Çözüm Değildir' ifadelerine yer verilerek Öcalan'ın şiddetten yana olmadığı imajı verilmeye çalışılmış devletin ise şiddeti çözüm aracı olarak gördüğünü ileri sürmüştür. Hemen diğer sütunda ise Dargeçit'te iki askeri aracın pusuya düşürüldüğü haberleştirilmiştir (Özgür Gündem 8 Ekim 1992). Böyle bir gazete mizanpajı devleti acizyet içinde, saldırgan ve şiddet isteyen taraf olarak lanse etmekte iken PKK Terör örgütünü ise moral üstünlüklü ve devlete kafa tutabilecek güçte bir yapı olarak göstermektedir.

Cezaevleri de PKK'ya yakın ve organik bağı bulunan gazete ve dergilerce haberleştirilmekte. Buradaki açlık grevleri sürekli toplumun gündemine taşınırken açlık grevinde bulunanlar haklı ve mazlum olarak lanse edilmekte. Devletin tutumu ceberut, duygudan yoksun ve faşist kimliklendirme (Tiroj, 2007,2008 bütün sayılarında; Özgür Gündem 8 Ekim 1992) ile göstermişlerdir. Serxwebun'un Mart 1984 sayısı Diyarbakır cezaevindeki açlık eylemini haberleştirmiş ve durumun Avrupa tarafından izlendiğini yalnız olmadıklarının mesajını vermiştir. Bu eylemlerle devletin zor durumda kaldığı ve bu eylemleri 'şanlı bir direniş olarak tarihteki yerini aldı' (Serxwebun, Mart 1984) diyerek de örgütçülerin iradesinin güçlendirilmesine çalışılmıştır.

Devletin, Kürtlere negatif anlamda ayrımcılık yaptığını ve birlikte yaşama kültürünü yok ettiğini ulus devlet retoriği üzerinden sıklıkla işleyen PKK yayın organları, çıkış yolu olarak da Konfederal yapılanmayı ileri sürmektedir. Ancak KCK sözleşmesinde sınıfsız toplum ve devletsiz demokratik toplum yaşamı tezi ile kendine saha açmak isteyen örgüt model olarak ileri sürdükleri işleyiş devlet içinde devlet olmaktan başka bir şey değildir (KCK Sözleşmesi) Çünkü kendi hukuklarını kurmak ve bu hukuka bağlı olmaktan bahsetmektedir. Sözleşmede baskın ve belirleyici olan hukuk normlarının kendi belirledikleri hukuk olduğu ifade edilmiştir.

Devletin askeri devlet olduğu tezi örgüt yayın organlarıncı sıklıkla vurgulanmakta ve bu yapının temel insan haklarına saygılı olamayacağı fikri işlenmekte ve böylece toplum - devlet güvensizliği oluşturulmaya çalışılmıştır. Tiroj dergisinde genel eğilim olarak derin devlet ve kontrgerilla konuları ele alınarak devlet içinde kirlenmişlik vurgusu yapılmaktadır (Tiroj, 2009 Haziran). Susurluk konusu geniş olarak (Tiroj, 2007 Nisan) ele alınmaktadır.

Serxwebun Şubat 2010 sayısında 'Kürt Çocuklarına Uygulanan Baskı Soykırım Politikalarının Daha da Derinleşmesidir' (Serxwebun Şubat 2010) başlıklı yazıda güvenlik birimlerinin çocuklara yönelik tutuklamaları ve şiddeti işlenmiştir. 1 Mart 2012 Özgür Gündem gazetesinin 3. Sayfasında tam sayfa olarak 'MGK'da Tehcir Kararı' (1 Mart 2012 Özgür Gündem Gazetesi,s.3) başlıklı yazıda köy boşaltmaları ele alınmış ve devletin güvenlikçi politikaları eleştirilmiştir. Genel çerçeveye bakıldığında işlemeyen hukuk imajı beslenmekte ve böylece 'devlete karşı güvensizlik' pekiştirilmeye çalışılmaktadır. Serxwebun'un 9. Sayısında 'Avrupalı bir demokratin gözüyle sömürgeci Türk devleti mahkemeleri' (Serxwebun, S, 9) başlıklı yazıda Türk Mahkemeleri itibarsızlaştırıldığı gibi Avrupalı demokratların da Türkiye'ye örgütün bakışı ile baktığı ifade edilerek kendilerinin doğruluğu ispatlanmaya çalışılmaktadır. Siyasilerin hukuka talimat anlamına gelen ifadeleri ve dönem dönem yargıda tartışma yaratan kararlar bu yaklaşımların sıklıkla işlenmesinde rol oynamıştır. Tiroj 2009 Mart Nisan 36. sayısı dergisinde Özel harekât Polisinin 23 Nisan 2009'da Hakkari'de Dipçikle bir çocuğu döven görüntüsünün altında hukuksuzluk ve askeri devlet imajı verilmeye yönelik yazı kaleme alınmıştır (Tiroj 2009 Mart Nisan S, 36.)⁴. Bireysel hatalar üzerinde çok büyük genellemeler yapılmakta ve yaygın davranış olarak bu ve buna benzer vakalar işlenmektedir.

⁴ Konuya ilişkin yargılanan polis her hangi bir ceza almamıştır.

PKK sempatizanı gazete ve dergiler, kimi liberal çevreler, Cengiz Çandar, Ertuğrul Kürkçü gibi kişiler PKK'yı son Kürt isyanı olarak değerlendirmektedirler (Çandar,2011:23, Kürkçü, Duran ve Öcalan, 1995:11-56). Bu çevreler ve kişiler, son Kürt isyanı temasını sıklıkla işlerken demokratik bir düzene geçişte PKK'nın zor kullanmasının iyi anlaşılmasını ve devletin ise kendine çeki düzen vermesini istemişlerdir. Devletlerin hukuk rejiminde değişim ve dönüşüme şiddet ile zorlanması bir ölçüde Marksist gelenek ve köktenci anlayışı ifade eden devrimci yaklaşımın etkili olduğu söylenebilir (Wilkinson,1977:47-64). Demokratik toplumlar demokratik taleplerini şiddete başvurmadan demokratik yolları kullanarak ulaşmak isterler. Nitekim bu konu İmralı yargılamasında gündeme geldiğinde Öcalan "şu anki birikimim ve deneyimim 70'li yılların başında bende olsaydı bu yola girmezdim" (İmralı Yargılaması, 1999) diyerek PKK'nın zor teorisini yanlışlamıştır. Ancak bu yaklaşımı 1999'da sergileyen Öcalan, sonrasında KCK sözleşmesinde ve yayın organlarında karşı taraf olarak tanımladıklarına yönelik suçlamalar yaparak gösterilecek şiddeti meşru ve hak olarak değerlendirmektedir (KCK Sözleşmesi, 9. Bölüm). Öcalan ve yakın çevresi, şiddet ve barış kelimesini sürekli birlikte işleyerek otoriteyi şiddetin kaynağı, kendilerini de barışı talep edenler olarak lanse etmeye çalışmaktadırlar.

PKK ve çevresi kendisine muhalif olan dini kesimi mahkûm etmek için birçok öğeyi kullanmıştır. Kadın, çocuk evlilikler, aşiret yapısı, ümmetçilik ve tarikatlar gibi bazı konular seçilerek din eleştiri konusu yapılmıştır. Oluşum olarak da bölgede faaliyet gösteren İlim Grubu⁵ uygulamalarını, DAİŞ-İŞİD ve Gülen Yapılanması (FETÖ) üzerinden İslam dini eleştiri konusu yapılırken devlet de bu eleştirilerin odağına oturtulmuştur. PKK'ya yakın süreli yayınlara bakıldığında bu konular sıklıkla ele alınmıştır. Tiroj'un 2015 yılı bütün sayılarında ve Serxwebun'un birkaç sayısı hariç tamamında bu konulara yer verilmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Terör örgütleri yazılı basın aracılığı ile hayalleri ve gerçekleri harmanlayarak sunarken gerçekleştirdiği monoloğu sürekli tekrarlayarak belleklerde yer etmeye ve iz bırakmaya çalışır. Kazandıkları ile yoluna devam eden terör örgütleri her bir militanın zihninde oluşturduğu işgalle militanları araçsallaştırarak sahaya sürmektedir. Siyasi amaçların gerçekleştirilebilmesinde önemli olan kişilerin neye inandığıdır.

Terör örgütleri de siyasi amaçları için inanmış bir topluluk var edebilmek için ayrıştırmayı ve şeytanlaştırmayı gerçekleştirmek ister. Terör örgütleri düşmanlaştırma çalışmaları ile örgütsel motivasyonu sağladığı gibi oluşturduğu retorik ile (kimlik, saflık ve güvenlik) yaşama ölümüne ve kutsala temas ederek insanların kendilerine kayıtsız kalmasının önüne geçmektedirler. Terör örgütleri hayal ve gerçekleri harmanlayarak takipçilerine ve topluluklara sunduklarından bazı kesimlerce kabul görme olanağı elde etmektedirler (Semelin, 2011:39 -107).

Zihnin ürettiği en tehlikeli ürün olan düşmanlaştırma ile terör örgütleri devşirdikleri gücü ölüm olarak sahaya sürmektedirler. Terör örgütleri militanlarına hayal kurdukmakta ve bu hayalleri gerçekleştirmede de kendisine rol vererek kişiye kendini gerçekleştirme imkanı sunmuş olmaktadır.

Terör örgütleri düşmanlaştırmada ağır propaganda ile kendilerinin sorgulanmasını engelleyerek işe başlarlar. Muhatabın 'duygusal' olarak ele geçirmeyi birincil hedefleyen terör örgütleri, militanın akletme ve serbest düşünme yeteneğini elinden almaya çalışır. Grup düşüncesi ve tutumunu kişiye hakim kılmayı temel amaç edinen örgütler militanlaştırma sürecinde işe duygusal fetihle başlar. "Terör örgütleri militanlara hayal kurdurur, başlarını döndürür, onlarda sahte inşalar gerçekleştirir, örgütsel inşalara güçlü tepkiler vermesini sağlar, eski yaraları kanatır, huzurlarını bozar, acılara gark eder" (Valery, 1945:43) ve yarattığı temsillerle karşısında duranları (düşmanlaştırdıklarını) ölümüne mahkum eder.

⁵ İlim Grubu : Kürt Hizbullah'ının adı olup Diyarbakır ve Batman da yoğunluklu faaliyet gösteren bu yapı öncelikli olarak din tandanslı Menzil grubu ile çatışmış Lideri Hüseyin Velioglu İstanbul Beykoz'da Emniyet güçlerinin operasyonu ile ölü ele geçirilmiştir.

Terör örgütleri basın aracılığı ile kendini meşrulaştırmakta ve mutlak doğru olarak kendisinin konumlandığıdır. Terör örgütleri gerçekleştirdiği propagandalar ile karşısındaki odağı mutlak yanlış olarak sunmakta ve bu sayede eylemsel serbestiyeti de sağlamaya çalışmaktadır. Terör örgütü PKK da kurdurduğu basın organları aracılığı ile geniş bir hareket alanı kazanmış amaçlarını toplumsallaştırmak sureti ile varlığını sürdürmeyi garanti altına almaya çalışmıştır.

Terör örgütleri varlıklarını besleyecek toplumsal tabanı oluştururken düşman tanımını ile de kendi varlıklarının gerekçelerini oluşturmaktadırlar. Terör örgütleri düşmanlaştırma ile hedef haline getirdiği odağı şeytanlaştırırken, şeytanlaştırmada kullandığı argümanlar ile takipçilerine yön ve yöntem belirlemektedir. Nitekim PKK da amaçlarını gerçekleştirmek için araçsallaştırdığı düşmanlaştırmayı aynı çerçevede yürütmüştür. PKK, söylemlerinde güncel konuları ele alarak devlet politikalarını eleştirmiş ve böylece bazı kesimlerin dikkatini çekmeyi maalesef başarmıştır.

PKK, yaygın örgütlenme ile birlikte kışkırtıcı ajitasyonlar ve propagandalarla taraftar edinmiştir. Bunun neticesinde giriştiği şiddet eylemleri ile çok büyük kayıplara yol açmıştır. Buna karşın devlet tarafından oluşturulan yaklaşımlar farklı iktidarlar döneminde genellikle güvenlikçi politikalarla ibaret olmuştur. Salt güvenlikçi tedbirler birçok parametreyi kullanan terör örgütüne karşı sonuca gitmede ve çözümü gerçekleştirmede günümüze kadar yeterli olmamıştır (Arslan, 2016b:515). Güvenlikçi yaklaşımlarda dönemseller başarılar sağlanmış ancak kalıcı olmamış ve yanlıcı politikalarla neden olmuştur.

PKK, şiddet ve çatışma ortamının inşasının gereğini varoluşsal olarak değerlendirmiş ve bunu “zoru zorla aşmak” olarak formüle etmiş ve söz konusu söylemi inşa ederken zor teorisinin hayat bulacağı ortamı var etmek istemiştir. Öcalan’ın ‘*Kürdistanda Zorun Rolü*’ çalışmasında zor teorisi formüle edilmiştir. PKK, örgütsel yaşam atmosferi inşasında düşmanlaştırma ve ayırıştırma üzerine iletişim dili geliştirmiştir. PKK, zor teorisini düşmanlaştırma ile meşrulaştırarak zor teorisinin gereği olarak gerçekleştirdiği eylemleri ile kendini beslemeyi hedeflemiş ve bunu da başarmıştır.

PKK’nın, Kürt toplumu üzerinde ideolojik etki oluşturmada istenen başarıyı sağladığı iddia edilemez ancak etkin propaganda, manipülasyon ve dezenformasyon çalışmaları ile Kürt etnisitesine etkide bulunduğu söylenebilir. Buna kanıt olarak, Örgütün dağ kadrosuna katılımlar, toplumsal eylemlerde sağladıkları katılım ve terör örgütüne müzahir siyasal hareketin elde ettiği seçim başarıları gösterilebilir. Marksist bir örgütün geleneksel yaşam formları ağır basan ve İslam dinine bağlı kişilerden destek alması ideolojik bağlam üzerinden izah edebilmek mümkün değildir ancak örgütün düşmanlaştırma çabalarına konu ettiği kültürel, sosyal ve siyasal bağlamda geliştirdiği dilin toplum üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

PKK, amaç ve hedeflerine ulaşmak için medya çalışmalarını etkin bir şekilde kullanmıştır. Çok sayıda gazete, dergi ve Tv. gibi yayın organlarını kurdurup devreye sokarak taban oluşturmuştur. Medya aracılığı ile örgüt kendisini destekleyen ve desteklemeyen topluluklara yön vermeye çalışmaktadır. Kendisini destekleyen toplumsal tabanı düşmanlaştırıcı dil ile konsolide ederken aynı zamanda örgütsel motivasyonu da sağlamaktadır.

PKK, yüzlerce yıl birlikte yaşamış Kürt ve Türk toplumlarını düşmanlaştırmak istemiştir. Her ne kadar toplumsal düşmanlaştırma ve Türk toplumunun hedef alınmadığı örgüt yetkililerince ifade edilmiş olsa da⁶ bu konudaki açıklamalar ve uygulamalar bunun aksini ortaya koymuştur. Öcalan’ın tarih okuyuculuğuna bakıldığında Türk toplumuna yönelik küçük düşürücü aşağılayıcı ifadeler kullandığı ve suçlayıcı ifadelerle mahkum etmeye çalıştığı görülmüştür (Bknz. Öcalan, Melsa Yayıncılık, 1992a.; Zagros Yayınları, Nisan 1993a.; Zagros Yayınları, Haziran 1993b.; Zagros Yayınları, Ağustos 1993c.). Hedef gösterme ve düşmanlaştırmada politik odak olarak devlet ve uygulamaları gösterilmiş bunu yanı sıra hataların sahibi ve müsebbibi egemen güçler diye belli bir sınıf gösterilmeye çalışılmışsa da kimi söylemlere ve şiddet eylemlerinin yöneldiği alanlara bakıldığında durumun farklı olduğu anlaşılmaktadır.

⁶ Yalçın Küçük ve Doğu Perinçek’e verdiği mülakatlarda bu görüşü ileri süren Öcalan çatışmacı ortamın suçlusu olarak devleti göstermiştir.

PKK, yazılı basını düşmanlaştırmada etkin şekilde kullanmış ve etkin propaganda gerçekleştirmiştir. Öcalan, ‘*artık propaganda ve ajitasyondan vaz geçilmeli*’ (İmralı Savunmaları, 1999)diyerek toplumu maniple ettiklerini itiraf etmiştir. Konuya ilişkin 2005 yılı KCK sözleşmesinde ise tam tersine etkin propaganda ve ajitasyon çalışmalarının yapılmasının gerekliliğini Öcalan savunmuştur. Bu çelişkilerin her ikisinin de sonucunda örgütün medyayı etkin bir propaganda ve ajitasyon aracı olarak kullandığı sonucu çıkmaktadır. PKK, yazılı basın aracılığı ile amaç ve hedeflerine ulaşmak için izlediği yayın politikasında dezenformasyona ve ajitasyona dayalı düşmanlaştırıcı bir dil ile yeni baştan tarihsel gerçekliklerden uzak tarih yazarlığı ve okurluğu gerçekleştirdiği gibi güncel konuları da bu şekilde ele almıştır.

PKK’nın etkin propaganda, dezenformasyon ve manipülasyon çalışmalarına karşı bürokratik yapı başarılı bir çıkış sağlayamamıştır. Terör örgütünün sahneye çıktığı yıllar ve gelinin nokta dikkate alındığında yine örgütün yurt içi ve yurt dışı etki alanlarına bakıldığında başarılı olduğu söylenebilir. Buna karşın devletin kurumlarının dar bir çerçevede kaldığı ve PKK’nın iletişim çalışmalarını istenen düzeyde engelleyemediği görülmektedir. Kurumsal düzeyde baskılanan PKK yayın organlarına karşı söylemsel düzeyin yetersiz kaldığı rahatlıkla söylenebilir.

PKK, Kürt toplumsal dinamiğini kendi lehine yönlendirebilmek için Kürtlerin devlet tarafından tanınmadığı ileri sürülmüş ve dışlanmasının somut göstergesi olarak devletin ismini ileri sürmüş, devletin isminden dolayı da ‘*Türklük*’ sorgulatılmıştır. PKK, yayın organları aracılığıyla devletin demokrasi uygulamalarını, sosyal, siyasal politikalarını ve hukuk rejimini sürekli sorgulatmış ve mahkûm etmeye çalışmıştır.

Medya yapılanması sayesinde PKK, propaganda faaliyetleriyle Kürt diasporası üzerinde önemli bir etki oluşturmuş ve dış kamuoyunun da kendi lehine tutum geliştirmesine çalışmıştır.

PKK’ya çocuk yaşta gerçekleşen katılımları ideolojik bağlamla izah etmek mümkün görünmemektedir. Ayrıca PKK’ya Avrupa’dan, İran’dan, Suriye’den, Irak’tan ve Türkiye’den gerçekleşen katılımlar birçok soruyu gündeme getirmektedir. Örgüte kazandırılan farklı coğrafyalardaki militanların örgütsel amaç ve hedeflerde birleştirilebilmesi PKK’nın kapsayıcı ve güçlü bir söylemin ortaklaştırıcı rolüne işaret etmektedir. Ayrıca geniş yelpazeli bu katılımlar, örgütün kendini geniş kitlelere ifade edebildiğini de göstermektedir.

Devlete Öneriler:

PKK’nın basın aracılığı ile etkilediği kesimlere yönelik kamu bürokrasisi etkin bir şekilde sahada varlık göstermelidir. Konu sadece güvenlik başlığı altında ele alınamayacak kadar çok boyutludur. PKK’nın düşmanlaştırmada kullandığı haberler güncel konular ele alınarak gerçekler haberleştirilmelidir. PKK’nın Propaganda malzemesi haline getirdiği başlıklar tek tek ele alınmalı ve bu başlıklara yönelik sosyal, kültürel, ekonomik ve yasal düzenlemeler dahil her seçenek üzerinden değerlendirilmeler yapılarak hareket stratejisi belirlenmelidir. Barış, kardeşlik, ortak tarih, inanç gibi başlıklar üzerinden yürütülen çalışmalar toplumsal hafızaya ve tarihsel gerçekliklere uygun olarak yapılandırılmalıdır.

PKK’nın dezenformasyonlarına yönelik saha çalışmalarında sivil yapılar mutlak surette devrede olmalıdır. Bu alanda çalışacak kişi ve kurumlar çok boyutlu iletişim çalışmaları yürütmelidir. Sosyal ağlar etkin kullanılmalı, sosyal iletişim hedef grupların özelliklere göre şekillendirilmelidir. Lokal sorunlara kamu organları etkin bir şekilde müdahale etmeli ve çözüm odaklı yaklaşımlar sergilemelidir.

Toplumu yanlış bilgilendiren ve ‘*enformatik cehalete*’ (Avcı, 1990) yol açan Örgüt yayın organlarına yönelik ulusal ve uluslararası ölçekte gerekli çalışmalar yapılmalıdır. Diplomatik kanallar kadar sinema sektörü gibi birçok sektörün PKK’ya dair proje üretmesi sağlanmalıdır.

Devletin PKK’ya karşı yürüttüğü iletişim çalışmalarında istenen başarıyı sağlayamadığından iletişim ve propaganda stratejisini gözden geçirmelidir. Cumhurbaşkanlığı iletişim başkanlığı ve diğer kamu diplomasisinin unsurları belirlenen başlıklar ile ilgili konferans, yayın faaliyetleri ve

belgeseller hazırlamak... gibi çalışmalar yaparak PKK'nın etkinliğinin kırılmasına çalışılmalıdır. Dış misyonlar Türk ve Kürt diasporasına yönelik enformatik çalışma yürütmelidir.

PKK'nın siyasal bir figür olmaktan çıkarılması için demokratik devlet ilkesinden taviz verilmeden mücadelenin gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Devlet, toplumsal hassasiyeti kaşıyacak veya hukuksuzluk anlamına gelen eylemleri hukuk terazisinde şeffaf bir şekilde değerlendirmelidir. Devleti zan altında bırakacak bürokratik uygulamalar ve diğer konular açıklıkla ele alınmalıdır. Devlete yönelik güven zedeleyici bürokratik tavır ve tutumlara karşı tavizsiz bir duruş sergilenmeli ve hukuktan taviz verilmemelidir.

Türkiye'de demokratikleşme, temel hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi ile ilgili adımlar belli bir zümre ve sınıfın talepleri ekseninde ele alınmak yerine devlet politikası olarak yapılandırılmalıdır. Var olan sorunların 'tabii hukuk' çerçevesinde (Gierk, 2005:134-136) hak ve adalet bağlamında ele alınmalıdır. Kutsal devlet veya siyasi tutumlar bir dayatma aracı olmaktan çıkarılmalı birlikte yaşama kültürü, insan haysiyeti ve onuru önceliklenerek siyasalar oluşturulmalıdır (Clasters,1991:165-171; D'entrewes, 2005:194). PKK'nın talepleri ekseninde adımlar atılması bu örgüte meşruiyet sağlayacağı gibi varlık sebeplerini de güçlendirecektir. Konular devlet vatandaş ilişkisi bağlamında ele alınmalıdır. Ancak terör örgütünün beslediği alanlarda Kürt kökenli vatandaşların devlete karşı aidiyet duygusunu geliştirecek uygulamalar ve yasal düzenlemeler gerçekleştirilmelidir. Hukuk metinlerinin dili genel ve düzenleyici olmalıdır. Hukuk demokratik bir anlayış ile ve evrensel normlar göz önüne alınarak yapılandırılmalıdır.

Eğitim kurumlarında kimlik ve kültüre dair başlıklar öz güvenle ele alınmalı ve ön yargıları kırarak gerçeklikleri ortaya koyacak yaklaşımlar sergilenmelidir. Doğrular ve yanlışlar birlikte ele alınmalı toplumsal hafızanın doğru bilgiler ile beslenmesi sağlanmalıdır. Ortak tarih çalışılmalı ve tarihsel gerçeklikler tartışmaya mahal vermeyecek şekilde ortaya konmalıdır.

Ülkede yaşayan her dilin korunması ve geliştirilmesini sağlayacak tedbir ve düzenlemeler yapılmalıdır. Ülkeye sonradan göç etmiş topluluklar dahil herkesin kendisini asli unsur olarak görmesini sağlayacak zemin güçlendirilmelidir. Devletin vatandaşı olan farklı kültür ve inanca mensup toplulukların toplumsal talepleri dikkate alınmalı ve bu kesimler terör örgütlerinin propagandasına açık bırakılmamalıdır.

Türkiye, tarihsel ve politik derinliğine uygun açılımlar gerçekleştirmelidir. Bu kapsamda bölge topluluklarını ve devletlerinin çatışma zeminini azaltacak ve ortadan kaldıracak ortak birlikler, örgütlenmeler gerçekleştirilmelidir. Bu örgütlenmeler katılımcı çoğulcu ve evrensel değerlere göre yapılandırılmalıdır. Avrupa Parlamentosu (AP), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konseyi (AGİK), Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) gibi bölgesel yapılanmalar sağlanmalıdır. Bölge halklarının kültürel zenginliğini koruyup geliştirecek çalışmalar sivil yapılar ile devletinde içinde olduğu oluşumların ortak çalışmalarına konu edilmelidir.

Araştırmacıların Terör Örgütü PKK'nın yaptı propaganda dezenformasyon ve manipülasyonun birey ve toplum davranış ve tutumlarını nasıl etkilediğine ilişkin ölçümler içeren araştırmalar yapması terör örgütlerinin tahribatını değerlendirmek bakımından anlamlı olacaktır.

KAYNAKÇA

Acar, Ü. (2012). *A'dan Z'ye Terörizm*, Ankara: Kripto Yayın Basım.

Akyol, M. (2006). *Kürt Sorununu Yeniden Düşünmek*, İstanbul: Doğan Kitap Yayınları.

Alıcı, M. (2015). Zerdüşt'ten Günümüze Mecusilik/Zerdüştlük, *Doğudan Batıya Düşüncenin Serüveni* cilt 1.Edt. Ali Osman Kurt, İstanbul: İnsan Yayınları.

Arslan, H. (2017). "Kamu Güvenliğinin Önemli Bir Tehdidi Olarak İntihar Bombacılığı Fenomeni ve Mücadele Yöntemleri" Ankara: *Güvenlik Çalışmaları Dergisi Turkish Journal of Security Studies*, Ankara.

Arslan, H. , (2016a) "Küreselleşme ve Din İlişkilerinin yeni Ürünü: Din Motifli Küresel Terörizm" Ankara: *Güvenlik Çalışmaları Dergisi Turkish Journal of Security Studies*.

- Arslan, H. , (2016b) “Farklı Bir perspektiften Terörizm” *PUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, Ankara.
- Avcı, N. (1990). *Enformatik Cehalet* , Ankara: Rehber Yayınları.
- Avşar, B. Z. (1992). *Kitle İletişim Araçları Ve Terör*, İstanbul: Kamer Yayınları.
- Clasters, P. (1991). *Devlet Karşı Toplum Çev.*Nedim Demirtaş, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Coward, R. ve Ellise, J. (1985). *Dil ve Maddecilik*, (Çev. Esen Tarım), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Çandar, C. (2011). Dağdan İniş – PKK Nasıl Silah Bırakır? Kürt Sorununun Şiddetten Arındırılması, *TESEV Demokratikleşme Programı Raporu*.
- Demirel, K. (2019). [https://medium.com/@kenan.demirel/laswelli%CC%87leti%C5%9Fimmodeli9650ea499260Erişim 2020](https://medium.com/@kenan.demirel/laswelli%CC%87leti%C5%9Fimmodeli9650ea499260Erişim%2020).
- D’entrewes, A. P. (2005). “Devlet Kavramı” *Devlet Kuramı* Ed. C. Bilal Akal, Ankara: Dost Yayın Evi.
- Dowling, E. R. (1986). “Terrorism and Madia : Retorical Genre” *Journal of Communication*, V, 36, N ,1 s,21
- Ergil, D. (1997). *Kırık Aynada Kendini Arayan Türkiye*, Ankara: Doruk Yayın Evi.
- Gierke, O. (2005). “Ortaçağda Siyasal Kurumlar: Devlet ve Hukuk” *Devlet Kuramı* Ed. C. Bilal Akal, Ankara: Dost Yayın Evi
- Güzel, C. (2002). “Korkunun Korkusu Terörizm” *Silinen Yüzler Karşısında Terör*, Ankara: Ayraç Yayınları.
- Gross, F. (1973). *Violence in Politics: Terror and Political Assassination in Eastern EU and Russia, USA*: Mouton Publishers .
- Herman, E. S. ve Chomsky, N. (1999). *Medya Halka Nasıl Evet Dedirtir*, (Çev: Tamara Han), İstanbul: Minevra Yayınları.
- <https://www.dunyabulteni.net/arsiv/trt-sese-add-de-karayilan-da-karsi-h63254.html>
- İmralı Yargılaması, (1999) Öcalan’a yönelik savcılık iddianamesi, Mahkeme Tutanakları ve Öcalan’ın Savunmaları.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Nobel Yayınları.
- KCK Sözleşmesi (Kürdistan Topluluklar Birliği) 17 Mayıs 2005.
- Kutschera, C. (1994). *Mad Dreams of İndependence; The Kurds of Turkey and The PKK Middel East Report*, Temmuz- Ağustos -1994.
- Laquer, W. (1987). *The Ege of Terrorism, USA*, Littel Brown And Company.
- Laquer, W. (2016). *A Histori of Terrorism* Transaction Publisher, New Brunswick, New Jersey.
- Lenin, V. İ. (1914). (2004), *Ulusların kaderini Tayin Hakkı*, Çev. Muzaffer Ardos, İstanbul: Eriş Yayınları.
- Lewis, B. (1967). *The Assassins: A Radical Sect İn İslam*, London: Wiedenfeld & Nicolosn. [https://medium.com/@kenan.demirel/laswell-i%CC%87leti%C5%9Fim-modeli-9650ea499260Erişim 2020](https://medium.com/@kenan.demirel/laswell-i%CC%87leti%C5%9Fim-modeli-9650ea499260Erişim%2020)
- Jenkins, B. (1975). *İnternational Terrorism : A Balance Sheet Survival*, London, Greenwood Press.
- Jhonson, P. (1980). “ The Seven Deadly sins of terrorism” *İnternational terrorism Challenge and Response*, ed. B. Netenyahu, Jeusalem.
- Öcalan, A. *Kürdistan Devriminin Yolu* (manifesto) 1978/1984, Köln: Weşanen Serxwebun Yayınları.
- Öcalan, A. (1991). *Aile Ve Kabileciliğin Tarihsel Gelişimi*. Almanya: Weşanen Serxwebun Yayınları.
- Öcalan, A. (1992a). *Seçme Yazılar Cilt I*, İstanbul: Melsa Yayınları.
- Öcalan, A. (1992b). *Sosyalizm Ve Devrim Sorunları*, İstanbul: Melsa Yayınları.
- Öcalan, A. (1993a). *Politik Rapor IV. Kongresinde Sunulan Rapor*. İstanbul: Zagros Yayınları.
- Öcalan, A. (1993b). *Seçme Yazılar, Cilt II*. İstanbul: Zagros Yayınları.
- Öcalan, A. (1993c). *Kürdistan Yurtseverliği Ve Ulusal Kurtuluş Cephesi*. İstanbul: Zagros Yayınları.
- Öcalan, A. (1993d). *Kürdistan’da İşbirlikçi İhanet Ve Devrimci Direniş*, İstanbul: Zagros Yayınları.
- Öcalan, A. (1995). *Diriliş Tamamlandı Sıra Kurtuluşta*. Röportaj Ertuğrul Kürkçü, Ragıp Duran, İstanbul: Güneş Ülkesi Yayıncılık.
- Öcalan, A. (2014). *Emek ve Toplum*, İstanbul: Gün Matbaası.

- Öcalan, A ve Küçük, Y. (1993). *Kürt Bahçesinde Sözleşi*. Ankara: Başak Yayınları.
- Özer, N. P. (2011). “Propagandada Yöntemler, Araçlar Ve Bir Propaganda Modeli Olarak; Herman& Chomsky Propaganda Modeli”, *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*.
- Özcan, E. (2014). Kürtler ve Türkler: “Kıldan Ayakkabı Giyenler ve Küçük Gözlüler” *Tarihte Türkler ve Kürtler Sempozyumu Bildirileri Cilt II*, Ed. Orhan Kılıç, Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Özgür Gündem Gazetesi, 1992, 8 Ekim
- Özgür Gündem Gazetesi, 2012, 1 Mart
- Perinçek, D. (1990). *Abdullah Öcalan İle Görüşme*, İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Petring, A. ve Diğerleri. (2013). *Sosyal Devlet ve Sosyal Demokrasi*, (Çev. Recai Hallaç), İstanbul: Sena Ofset.
- Pirim, O. ve Örtülü, S. (2000). *PKK'nın 20 Yıllık Öyküsü*, İstanbul: Boyut Yayınları.
- PKK Program ve Tüzüğü,1978.
- Schlesinger, P. (1994). *Media State and Nation Political Violence and Collective Identities* İnfinite, USA: Michigan Un. Press.
- Semeline, J. (2011). *Arındırma Ve Yok Etme Katliam Ve Soykırımın Siyasi Kullanımları*, (Çev. Melike Işık Durmaz), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Serxwebun, 1982, 1. Sayı, s. 12., 6 ve 9. Sayı
- Serxwebun, 1984, S.27, s,19
- Serxwebun, 1985 Ocak
- Serxwebun, 1986 Ocak
- Serxwebun, 1988 Özel Sayı.
- Serxwebun, 1990, Nisan s, 3.
- Serxwebun, 1994 Nisan, s.4
- Sığrı, Ü. (2018). *Nitel Araştırma Yöntemleri*, İstanbul: Beta Yayınları.
- Şehirli, A. (2000). *Türkiye’de Bölücü Terör Hareketleri*, İstanbul: Burak Yayınları.
- Tatar, V. & Toprak, N. G. (2015). Kendi Kaderini Tayin Kavramının Hukuki Ve Siyasi Yönleri Üzerine Bir İnceleme, *Bilge Strateji*, Cilt7, Sayı 13, ss. 55-69.
- Tekinalp, Ş. ve Uzun, R. (2004). *İletişim Araştırmaları ve Kurumları*. İstanbul: Derin Yayınları.
- Tiroj Dergisi, 2007 Nisan sayısı.
- Tiroj Dergisi, 2008, S. 24.
- Tiroj Dergisi, 2009, S. 38. 39
- Tiroj Dergisi, 2015, S. 12
- Valery, P. (1945). *Regards Sur le monde actuale et autres essais*, Paris: Gallimard.
- Walter, E.,V. (1969). *Terror and Resistance*, A study of Political Violence London: Oxford Un. Press.
- www.kritikanalitik.global/doan/formasyon Erişim 30.11.2018.
- www.tdk.gov.tr Erişim. 30.11.2018
- Wilkinson, P. (1977) *Political Terrorism* London: The Macmillan Press.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınları.